

Philip Yordan, només un òscar

Toni Roca

ertament hem de reconèixer que, una vegada més, l'Acadèmia d'Hollywood, sempre tan discutible i discutida, sempre polèmica i una mica desconcertant, no fou generosa de manera excessiva a l'hora de premiar Philip Yordan, un dels seus millors guionistes de la història. De la seva història. Aquest únic Òscar fou per un western, excel·lent, *Broken lance*, inspirada en l'obra de William Shakespeare, *Macbeth*, rodada el 1954 amb rotundes interpretacions d'Spencer Tracy, Richard Widmark, Robert Wagner i Kathy Jurado. Aquell representà a tots els nivells l'any de l'escriptor Philip Yordan mort a l'Hospital Scripps Memorial, ubicat a La Jolla, Califòrnia. Tenia 88 anys i una llarga, perdurable permanència i presència al cinema al llarg de més de quatre dècades on enlluernà tothom que va treballar amb ell, tant en la seva faceta de guionista com de productor, paper que assolí molt jove. Títols com *The battle of the bulge*, *The royal hunt of the sun* o *Lonigan* per citar algunes de les pel·lícules que va produir al llarg d'una enorme trajectòria. Home atent i treballador, professional clar i obert conreà en tot moment tots els gèneres, característica pròpia dels guionistes d'aquell Hollywood ja definitivament mort, enterrat i sepultat pels fills, maleïts fills, de *Matrix* i altres derivacions vàries i diverses.

Dins la millor tradició del bon cinema americà, aquell que fa de la fi-

gura del guionista figura cabdal, peça essencial, personatge clau al llarg del procés de creació d'una pel·lícula, Philip Yordan, hereu de la vella tradició de l'època daurada d'Hollywood clàssic, es convertí ja als seus inicis com un defensor a tot risc del vertader paper fonamental de l'escriptor cinematogràfic davant de dos personatges que d'una manera o d'altra pressionen al guionista. D'una banda, el productor, fidel vigilant dels diners que financien el producte cinematogràfic, d'altra, el director, responsable final de portar el film a port segur i lluny d'onades salvatges. Entre aquestes dos imprescindibles figures, sol i solitari, tancat a casa, davant la màquina d'escriure ara ja no, ara l'ordinador, ha pogut canviar sinó més una mica les coses, el seu paper és reconegut i té el seu crèdit. El guionista és la persona aquella, el professional, el creador que ha de desenvolupar, i a ritme cinematogràfic, cal no oblidar-ho, una idea, un inici de relat o de conte que molt sovint pertany a un altre, bé a l'impulsor de l'argument, bé a una novel·la quan a fons d'inspiració és de caràcter literari. Sobre aquests paràmetres, intel·ligent, subtil i sensible, Philip Yordan creà uns escenaris, unes històries de rellevància tal que el convertí i el transformà en un gran, excel·lent guionista. "M'agradaven els desafiaments, córrer sempre el risc en tot moment i circumstància, perquè em sentia capacitat i amb talent de fer

qualsevol cosa, tocar qualsevol gènere. Res em preocupava. Analitzava la situació, el tema amb profunditat i d'immediat trobava una forma de solucionar-lo...", declarà l'autor del guió de *Johnny Guitar*. Rigorós i exacte a l'hora d'estructurar els guions, Philip Yordan era expert, metòdic i disciplinat.

Amb una oberta capacitat creadora, treballava a tothora. "N'era conscient a la perfecció" —són paraules de Bernard Gordon, amic personal i col·laborador durant molt temps i especialment a *55 dies en Pekín*, un dels millors guions de Philip Yordan— "A l'hora d'introduir als films aquest material precís que els feia triomfar econòmicament i a la vegada fer-les gaudir d'una gran popularitat..." Sempre va saber situar-se davant qualsevol situació d'emergència i a la vegada molt coneixedor del terreny on desenvolupava la seva feina a l'entorn sempre de productors impacients quan de capitalitzar i treure rendiment a les seves inversions es tractava. Temps difícils d'un Hollywood que a partir dels anys seixanta entrà en una profunda crisi de creació davant l'empenta de la televisió més i més competitiva que mai. Fou en aquell moment quan entrà en contacte amb el productor Samuel Bronston. Samuel Bronston, un important, audaç empresari i promotor cinematogràfic que va saber entreveure les grans possibilitats d'utilitzar el terreny espanyol a l'hora de fer superproduccions. Producte d'aquest contacte fou *El Cid*, la ja citada *55 dies en Pekín*, *Rey de reyes*, la millor, tal vegada, de les adaptacions de la vida de Jesucrist portada a la pantalla (bé, tenim l'excel·lent exemple de Passolini i *L'Evangeli segons Mateu*, però aquesta és una altra història) i que significà entre altres coses tornar a treballar amb Nicholas Ray després de la grata experiència amb *Johnny Guitar*. Però altres pel·lícules per ell signades tingueren prou rellevància i posteriorment referència; *Detective story*, *Dillinger*, *El hombre de Laramie* o *The day of triffids*.

Fills d'emigrants nascuts a Polònia i traslladats posteriorment als Estats Units, Philip Yordan va veure la llum primera tot just feia uns dies d'esclat de la Gran Guerra, el 1914. Estudià dret a la Universitat de Chicago. A la dècada dels trenta començà la carrera d'escriptor fèrtil i d'èxit. Llavors fou cridat cap al terreny de la producció fins el seu accés al camp de la creació cinematogràfica a través d'admirables guions. ■

JOHNNY GUITAR

Johnny Guitar

1954

